

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.registrator@regeringskansliet.se

Diarienummer KN2026/01342

24 juli 2026

Komplettering till överklagan av upphävande av en del av naturreservatet Biskopshagen

Här följer en komplettering till Greenpeace överklagan av Länsstyrelsens beslut att upphäva delar av naturreservatet Biskopshagen i Hallands län för att möjliggöra byggnation av nya reaktorer vid Ringhals kärnkraftverk. Ett naturreservat får, enligt miljöbalken 7 kap. 7 § första stycket, bara upphävas helt eller delvis om det föreligger synnerliga skäl.

Länsstyrelsen anger som motiv för sitt beslut "att det starka nationella intresset av energi för elektrifiering och klimatomställning får anses utgöra synnerliga skäl för ett upphävande av en del av Biskopshagens naturreservat, under förutsättning att intrånget i naturvärdena kompenseras i skälig utsträckning."

Länsstyrelsen hänvisar som grund för detta till riksdagens beslut om att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2045 samt till regeringens nuvarande bedömning att Sverige bör planera för att möta ett elbehov om minst 300 TWh 2045. Vidare hänvisar Länsstyrelsen till regeringens påstående i prop 2023/24:105 att ny kärnkraft behövs för att tillgodose framtidens elbehov och för att öka leveranssäkerheten i elsystemet.

Greenpeace konstaterar att grunden för att upphäva naturreservatet enligt rekvisitet "synnerliga skäl" vilar på löst grundade antaganden och politiskt motiverade ståndpunkter, inte fakta eller vetenskap. Eftersom det inte finns synnerliga skäl för att upphäva naturreservatet ska beslutet upphävas och Vattenfalls ansökan avslås.

I tidigare insända överklagan och nedanstående regodörelse utvecklas motiven för detta.

Ny kärnkraft vid Ringhals hotar klimatomställningen och riskerar att öka Sveriges utsläpp av växthusgaser. FN:s klimatpanel har konstaterat att det är produktion av förnybar sol- och vindenergi, inte kärnkraft, som i närtid snabbast och mest kostnadseffektivt kan minska utsläppen. Det är de ackumulerade utsläppen som är det väsentliga, inte hur stora utsläppen är ett visst år. Noll nettoutsläpp 2045

kan naturligtvis inte kompensera för oproportionerligt höga utsläpp under de resterande åren fram till dess. Det får anses förhållandevis sannolikt att det inte kommer någon ny kärnkraft på plats i Sverige förrän tidigast under 2040-talet, om det överhuvudtaget blir någon vill säga. Eftersom statligt subventionerade satsningar på ny kärnkraft tränger ut installation av förnybar energi som går betydligt snabbare att bygga, går vi därmed miste om de utsläppsminskningar som vi istället kunde ha gjort i närtid med förnybar energi. Försiktiga bedömningar visar att utsläppen kan komma att bli 200 miljoner ton högre med regeringens kärnkraftssatsning än om vi skulle ha byggt förnybar energi. Länsstyrelsens motivering att upphäva naturreservatet för att bidra till klimatomställningen utgör sålunda inte synnerliga skäl.

Ny kärnkraft vid Ringhals äventyrar det nationella intresset av elektrifiering.

Chalmers har i ett yttrande om det utredda initiala stödsystemet för ny kärnkraft konstaterat att det skulle vara "ett av de största och mest långsiktiga ekonomiska stöden till enskilda företag i Sveriges historia". Det subventionspaket som riksdagen sedan dess har beviljat och som staten är beredd att ge för 5 000 MW ny kärnkraft uppgår till uppskattningsvis hisnande 1 000 miljarder kronor. Vattenfalls planer på tre reaktorer vid Ringhals uppgår till 1410 MW och kommer, om de blir av, i så fall att ge omkring 11 TWh om året. Regeringen har samtidigt, 2024 och 2026, avslagit 24 ansökningar om havsbaserad vindkraft som skulle kunna generera uppskattningsvis hela 260 TWh om året och som skulle byggas betydligt snabbare än någon kärnkraft och utan statliga subventioner. Besluten är uppenbarligen politiskt motiverade snarare än försvarspolitiskt grundade. Sverige använder som jämförelse årligen ca 140 TWh el. Regeringen har alltså på lösa grunder avslagit ansökningar som skulle generera 20 gånger så mycket el som Vattenfalls reaktorer vid Ringhals eventuellt skulle ge. Följden av besluten och regeringens enögda politik är att investeringar i framför allt vindkraft i Sverige har havererat. Ny kärnkraft vid Ringhals tränger sålunda ut snabb och storskalig utbyggnad av havsbaserad vindkraft och hotar därmed det nationella intresset av elektrifiering. Länsstyrelsens motivering att upphäva naturreservatet för att bidra till elektrifieringen utgör sålunda inte synnerliga skäl.

Osäkra antaganden om ett stort elbehov löses inte med reaktorer vid Ringhals.

Regeringen anser att Sverige bör planera för att möta ett elbehov om minst 300 TWh 2045 och Länsstyrelsen anger detta som motiv för att bevilja Vattenfalls ansökan. Det kan emellertid konstateras att det framtida svenska elbehovet under flera decennier ständigt har överskattats. Elanvändningen har i Sverige legat relativt konstant på 130-140 TWh/år de senaste 40 åren. Trots en större befolkning och ökad tillväxt använder vi i princip lika mycket el idag som vi gjorde i slutet av 1980-talet. Energieffektivisering, värmepumpar, en mer tjänsteorienterad ekonomi och beteendeförändringar tillsammans med en större andel egenproducerad el är några av förklaringarna. Ett nationellt elbehov på 300 TWh är alltså ett mycket osäkert antagande. Utöver detta har Rolls-Royce, den leverantör som Vattenfall har fallit för, aldrig byggt någon SMR och dess koncept har inte ens slutgodkänts av myndigheter i Storbritannien. Att de ska få tillstånd på plats, etablera leverantörer och få igång en produktionsanläggning för att sedan lyckas bygga detta i Sverige till mitten av 2030-talet är osannolikt. Som ovan nämnts kommer de dessutom "bara" leverera ca 11 TWh, vilket är ett jämförelsevis litet bidrag till Sveriges framtida elbehov till en mycket stor risk. Länsstyrelsens motivering att upphäva naturreservatet för att Sveriges elbehov utgör sålunda inte synnerliga skäl.

Ny kärnkraft vid Ringhals riskerar framtida leveranssäkerhet i elsystemet. Det svenska energisystemet ingår i ett nordiskt och europeiskt elsystem som i sin tur är en del av och beroende av den globala utvecklingen på energiområdet. Morgondagens elsystem kommer, oavsett om regeringen vill det eller ej, att domineras och styras av decentraliserad och flexibel förnybar el. Denna omställning, bort från storskalig så kallad "baskraft", är vi redan inne i och utvecklingen går inte att stoppa. I detta nya flexibla elsystem passar gammal och "trög" kärnkraft inte in och kan komma att konkurreras ut. När storskalig elproduktion, såsom kärnkraft, dessutom slås ut för kortare eller längre tid får detta kraftiga påfrestningar på elsystemet. Att ha stor reservkraft för dessa eventualiteter är kostnadsineffektivt. Anledningarna till avstängd kärnkraft kan vara tekniska skäl. Men det är inte osannolikt att klimatrelaterade risker kan bidra till större påfrestningar på reaktorer framöver och tvinga dem till snabbstopp. Slutligen utgör geopolitisk oro och eventuella väpnade attacker mot kärnreaktorer en stor osäkerhet. Länsstyrelsens motivering att upphäva naturreservatet för att bidra till leveranssäkerhet i elsystemet utgör sålunda inte synnerliga skäl.

Avslutningsvis kan konstateras att för att ett naturreservat ska kunna upphävas förutsätts enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken att det kompenseras med andra naturområden. Vattenfall har emellertid inte i ansökan presenterat vilket område som de avser att kompensera med. Ansökan är därvidlag ofullständig och det går inte att ta ställning till dess fulla konsekvenser. Av dessa skäl bör ansökan avslås, alternativt att ärendet återremitteras till Länsstyrelsen med begäran till Vattenfall om att komplettera sin ansökan, vilken därefter bör remissbehandlas.

Frida Bengtsson
Sverigechef Greenpeace

Rolf Lindahl
Kampanjledare Greenpeace